

Täysistunto

Tiistai 9.2.2016 klo 14.01—19.29

11. Hallituksen esitys eduskunnalle suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

19.16 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä on uusi valtiosopimus Suomen ja Venäjän välisestä rautatieliikenteestä. Sopimusneuvotteluista sovittiin Venäjän kanssa vuonna 2005. Pääasiallinen syy neuvotteluihin on se, että kummassakin maassa oli tapahtunut organisatorisia muutoksia ja rautateiden liiketoiminnot oli erotettu hallinnollisista tehtävistä. Suomen puolella oli lisäksi kaksi erityisyyttä neuvotteluiden aloittamiseen: voimassa oleva sopimus on EU-sitoumusten vastainen ja sopimus osittain Suomen perustuslain vastainen.

Sopimusneuvotteluita käytiin kymmenen vuotta. Syinä olivat lähinnä se, että oikeusjärjestelmät ovat erilaisia, ja se, että sopimuskokonaisuus oli hyvin laaja. Sopimus allekirjoitettiin huhtikuussa 2015. Uudella sopimuksella ja sen nojalla tehtävällä ministeriöiden välisellä hallinnollisella sopimuksella uudistetaan nykyinen, osittain täysin vanhentunut sopimuskokonaisuus, joka on osin 1940-luvulta.

Sopimuksen kohteena on Suomen ja Venäjän välinen suora kansainvälinen matkustaja- ja tavaraliikenne. Suoralla liikenteellä tarkoitetaan sitä, että maittemme välisessä rautatieliikenteessä liikennöidään ilman matkustajan junanvaihtoa tai ilman tavaroiden siirtokuormausta rautatieraja-aseilla. Sopimus sääntelee matkustajien ja tavaroiden kuljettamista koskevia ehtoja, oikeuksia ja velvoitteita sekä kuljetusyhtiöiden välisiä suhteita, mukaan lukien vahingonkorvausvelvollisuus ja muut vastuukysymykset.

Uusi sopimus on vaikutuksiltaan ja vastuultaan selkeämpi kuin voimassa oleva sopimus. Kuljetusyhtiöiden vastuukysymykset säilyvät kuitenkin samanlaisina kuin tälläkin hetkellä. Vastuu kuljetuksista päättyy valtakunnanrajasta lähimmällä rautatieasemalla, ellei kuljetusyhtiöiden kesken ole toisin sovittu. Voimassa olevaan sopimukseen verrattuna uuden valtiosopimuksen sanamuodot on muutettu neutraaliksi ja artikkelit on laadittu siten, että ne täyttävät EU-lainsäädännön vaatimukset. EU:n komissio onkin vahvistanut päätöksellään elokuussa 2015, että sopimus on EU-lainsäädännön mukainen.

Venäjän federaation hallitus on tammikuussa lähettänyt tämän sopimuksen käsiteltäväksi Venäjän valtiollisessa duumassa, ja alustavan arvion mukaan duuma saa sopimuksen kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2016 vp

sitellyksi alkavan kevään aikana. Toivon, että sopimus saa myönteisen vastaanoton täällä eduskunnassa ja että voimme käsitellä tämän asian kevään aikana. — Kiitos.

19.19 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministeri Bernerille. On todella erinomainen asia, että tämä pitkään työstetty sopimus on saatu nyt tänne eduskunnan käsiteltäväksi. Rautatieyhteistyö Venäjän kanssa on äärettömän tärkeä asia.

Itse sopimukseen liittyen minulla ei varsinaisesti mitään dubioita ole, mutta tällähän nyt avataan kaikki rautatieraja-asemat kaikenlaisien tavaroiden kuljettamiselle. Ja tässä esityksessä myös todetaan, että tämä ei varsinaisesti aiheuta muutoksia Suomen ja Venäjän väliseen rautatieliikenteeseen liittyvissä tehtävissä tulli- ja rajavartiolaitokselle, mutta mikäli näitä siirtoja muille rautatieraja-asemille tulee ja niiden kautta tapahtuvien kuljetusten lisääntyminen edellyttää tulli- ja rajavartiolaitosten työpanoksen lisäämistä näillä asemilla, niin silloin täytyy varata Rajavartiolaitokselle ja tulliviranomaisille riittävät resurssit. Meidän sisäisen turvallisuuden kehykset ovat tälläkin hetkellä erittäin ohuet. Rajavartiolaitoksella on voimakkaita paineita tuonne EU:n suuntaan, Frontexin suuntaan. Sinne ollaan joutumassa varaamaan niin sanottuun valmiusosastoon noin 50 henkilötyövuotta, ja nykyisillä kehyksillä Rajavartiolaitos joutuisi vähentämään vuoteen 2019 mennessä jopa 195 henkilötyövuotta. Uskon kyllä, että hallitus nyt sitten kehysriihessään ottaa huomioon tämän asian, että meillä on voimakkaita lisäämispaineita nimenomaan tuolla sisäisen turvallisuuden puolella.

Mutta kiitoksia vielä ministerille. Hienoa saada tämä pitkään työstetty sopimus tänne käsiteltäväksi.

19.21 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä kauan neuvotteluissa ollut sopimus on nyt vihdoinkin saatu tähän vaiheeseen ja sopimus saadaan aikaiseksi. Me kaikki tiedämme, että tuon itäisen naapurin kanssa käytävät neuvottelut ovat joskus hyvinkin pitkiä. Tiedän, että esimerkiksi se sopimus vaarallisten aineiden kuljetuksista rautateilla venyi usean vuoden ajaksi ja meillä oli tavallaan sopimukseton aika hyvinkin pitkään. Hyvä, että sekin sopimus saatiin aikaiseksi.

On hyvä nyt, että tämä tulee voimaan, mutta samalla haluan myös kiittää ministeri Berneriä siitä viime viikolla päätetystä 600 miljoonan euron kärkihankepaketista, joka tuli perusväylänpitorahoihin. Siinä oli muun muassa 28 miljoonaa euroa Vainikkalan rautatieasemalle, joka on juuri se Suomen ja Venäjän välisen henkilöliikenteen raja-asema, jolla junat liikkuvat. Se tuli äärettömän hyvään tarpeeseen siellä, ja toivottavasti työt lähtevät siellä nopeasti käyntiin.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Berner, vielä loppuminuutti.

19.22 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies!

Kiitoksia kiitoksista. Haluaisin vain todeta sen, että todellakin tässä tulevassa kehysriihessä on tarkoitus tarkastella sisäisen turvallisuuden osalta kehysvalmiuksia ja katsoa, mitä ne resurssitarpeet tulevaisuudessa tulevat olemaan. Toivottavasti päästään parempaan ratkaisuun myöskin tämän osalta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2016 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.